

Q. D. B. V.
REIP. AC ECCLESIAE RIGENSIS
ANTISTITES,

Utiusque Lumina atque Columina,

Quin imo

Aures quascunque doctas,

Ut

DE BELLO CON-
TRA TURCAM
SUSCIPiendo,

Juvenem Ornatisimum,

MELCHIOREM MARTENS,

Uxkulâ-Livonum,

Ad VII. Aprilis horam X. matutinam,

In Lycei nostri Acroaterio,

Verba facturum pronô excipiant affectu
demissè ac officiôsè invitat

M. HENNINGUS WITTE,

ELOQ. ET HIST. P. P.

RIGÆ,

Literis BESSEMESSERIANIS.

Xhorrescit meritò Respublica Christiana ad Ottomannicam illam grandinem, quæ in Romanum hodie Imperium concitata prurit, furit, ruitque, in ruta & cæsa, nisi potentius ei Numen obstiterit, mox omnia dejectura. Non enim stilo, sed pilo, non verbo, sed ferro, dissidentes à se in Religione quoscunque suppressere Saracenorum satagit tyrannus immanissimus. Hinc nec Evangelii lucem, nec Christi ferre crucem canis ille potest Turcicus; sed, quantus quantus est, pusillum fidelium gregem oppugnare, expellere ac trucidare truculento secum volvit animo. Causa verò belli nuper illati nulla sanè est alia, quàm immensus fastus & infaustus Sultani spiritus, intermissus aliquandiu & suspensus, sublatus tamen ac malaciâ detentus minimè. Fatò siquidem existimat prorsus fatuò, in omnem sibi terrarum plagam dirissimum competere dominium, ut totam inde Europam in caulam potius, quàm aulam expetere audeat. Quocirca reconditum hîc Altissimi veneramur consilium, quod vastissimum illud Orientis imperium tam violentum, tam sævum, totque hactenus paricidiis infamatum, aliquot durare seculis permiserit. Miramur, quod Arbor Musulmannica ad extremum usque stirpis ramentum licet interdum decisa; attamen, ramò unò evulsò, nunquam alter defecerit, sed in hunc usque diem continuò floruerit. Dubium equidem serenis mentibus nullum est, quin dominatus Ottomannicus suam habeat periodum, mensuramque cœlesti calculò designatam. Imo verisimile, inclinare ejus potentiam magis ad decremента, quàm altius posthac assurrecturam. Si quinque seculis orbis plerumque constat fatalis, observante Berneggerò, Politicorum smaragdò, jam furor Saracenicus, ultra sui orbis dimidium egressus, expirationi erit proximus. Mahometismus, inquit Cornelius à Lapide,

Lapide, nunc effatus confenescit, suaque sponte ad interitum ruit: Peregit suum seculum, suam vixit ætatem, magnam utriusque mille annorum, quibus stetit vixitque impia Mahometi lex, iisque elapsis, occasurum ipse olim prædixit Mahomet. Quò respicere videtur Ezechiel, ingentium mysteriorum contemplator æquè ac interpres illuminatissimus, qui, divinâ monitus inspiratione, Gogum & Magogum suæ quandoque sævitæ gravissimas luiturum pœnas præcinuit. Cui & Johannes, Evangelistarum Aquila sublimis & Theologus sine pari, Apocalypstico suo vaticinio ex asse congruit. Verùm enim verò quid peregrinis illis intelligendum sit nominibus, tanta se offert sententiarum diversitas, ut veritatem vix invenaris, etiam si Solem ipsum indagatorem constitueris. Vocabulum גוג origine Ebraicum esse, fatentur omnes, quotquot lingvæ istius sunt gnari. Num autem descendat ex מגוג per aphæresin, ceu quidam censent, ut unum idemque denotet, sive potius à גוג, quod tectum significat, adeoq; Gog ille sit, qui sub tugurio habitat, id aliis plenius dijudicandum relinquitur. In præsentem sufficere, nudè & in transcurso recensere, quid de difficillimo hocce Scripturæ sacræ oraculo senserint alii. Ambrosius ambrosia dulci dulcior inter Mediolanenses Episcopus, assimili fortè literarum sono deceptus, Gogum Gothum esse pronunciavit. Isidorus Hispalensis suffragatur ei, asserendo, Gothos à Magogo, Japheti filio, suam duxisse originem. Quocirca non detuere, qui, ex mascula istorum populorum progenie, bellicosissimos surrexisse Gothos contendunt, in primis cum illorum attestentur temporum Annales, gravissimè quondam Gothos afflixisse Ecclesiam. Adeò enim fortes exstiterunt, ut Italiam, Galliam, Hispaniam, magnamque ram Asiæ, quàm Africæ partem subjungere potuerint. Quid? quod Romam, orbis caput, everterint, aliasque passim urbes mœnibus munitas altissimis, solo adæqua-

adæquarint. Mentem horum fuisse credunt, antiqua delere omnia, ac alterum constituere mundum, ne præteritorum, ullum remaneret seculorum vestigium, sed tota vetustatis memoria extingveretur, quò ipsi deinceps per universum orbem, tanquam novi ejus conditores, celebrarentur. At consumptos penitus, cunctasque eorum contentiones, ad magnam mundi gloriam florescentes, corruisse dudum, lugubris abundè docuit eventus. Hieronymus Stridonensis, Presbyter eloquentissimus, mira Judæorum refert deliria, Gogum nempe Anti-Messiam statuentium, & Magogum gentes esse Scythicas, intra montem Caucaſum, Mæotidem paludem & mare Caspium delitescentes: Illas, in prima Messia apparitione, Hierosolymis futura, agmine factò, prorupturas, cumque ipso Messia prælium commissuras, tanta cum eorum strage, ut Judæi intra septennium non opus habituri sint aliâ lignatione, quàm de Gogitarum armis, igne comburendis. Ritum profectò hæc meretur fabula, non *ἔλεγχον*. Insulsius Rabbi Abarbanelis figmentum, Gog & Magog de mutua exponentis clade, inter gentem Nazarenam seu Christianam, quam Edan nominat, & Turcas, quos Ismaëlitæ vocat, circa Hierosolymam futura. Quàm obtusò autem Apella hic militet telo, vel cæcus est, qui non videat. Augustissimo Hipponensium Antistiti, Augustino, ea præ aliis allubeſcit explanatio, juxta quam Gogus omnes in genere adversarios, Magogus verò ipsum exprimit Diabolum, serpentem antiquum, gentium istarum tectis quasi inclusum. Neque ab illa multùm desiliunt, qui sicut per Gogum hypocritas, veram Dei Ecclesiam occultò ac nocivò prosequentes odiò; ita quoque per Magogum apertè impios, ex turpissimorum scelerum colluvie prognatos, & ab omni honestatis simulatione alienos, intelligunt. Præter hæc sententiarum de Gogitico excidio divortia, & aliam fovit Theodoretus, Cyrensis Episcopus

scopus verè Deo dicatus, cujus deinde Beroaldus, Pererius, Tremellius, Junius, Grotius, Mareſius, & alii legerunt veſtigia. Hi Gogum de Regibus minoris Aſiæ ac Syriæ, ac nominatim Antiocho Epiphane, in Ezechelianò interpretantur oraculò. Atque id liquidò fatiſ patere arbitrantur, quod Propheta adverſus Principem aliquem capitiſ Meſech & Tubal, quem nullum putant alium, quàm Antiochum, Mazazæ caput ſeu Cappadociæ, & Tubal ſeu Iberiæ Aſiaticæ, ſuum direxerit ſermonem: Hoſce autem populos paruiſſe Antiocho, evincit Appianus. Accedit, quod idem ille Rex quoq; fuerit Syriæ, in qua civitatem extitiſſe, Magogum dictam, ambigere nos haud ſinit Plinii teſſimonium. In Cœle, ait, Syria civitas eſt, quæ ab aliis Hierapolis nuncupatur, à Syris Magogum. Quin imo palmarium interpretationiſ hujus robur in ipſa morte atque interitu Gogitico exprimi firmiter ſibi perſuaſum habent. Expreſſè etenim Deus hic minatur: Gogum peſte ac ſanguine judicabo, ſuperque exercitum ejus ignem & ſulphur pluam. At hæc in Antiochum maximè quadrant. Perit quippe non acerbò ſolum, ſed ignominioſiſſimò mortis genere, peſte ſcilicet, dirò viſcerum dolore & amaris internorum tormentiſ. Nec mitiori factò totus ejus, quem eduxit, exercitus interiit, utpote ſulphure igneque tactuſ cœlico, luculentò admodum divinæ Nemefeos argumentò. Rurſus alii novas ex ſacro hoc armamentario educunt copias, oppugnaturi ſtrenuè Anti-Chriſtum, non Vtopicum illum, quem Bellarminus cæteri que ejus Sodales fruſtrà perunt, ſed Papam Romanum, debellatum à Chamiero, Forbeſio, Coccejo, nec non à Noſtratibuſ Dannhauero, Dölingio, aliis. Quis enim hodie majori cum niſu principatum capitiſ Meſech & Tubal affectat, quàm ſummus Romæ Pontifex, Servuſ ille ſervorum, ut tamen Dominuſ emineat dominantium, dum immenſo ſe ſuper Reges atque Principes faſtu extollit? Adhæc

ex ipsa contextus συνεπίεισ capitumque cohærentia clarissimè
probari posse affirmant, hanc Gogi expeditionem esse Anti-
Christianam, & tanquam συμῆϊον προηγῆμενον nostræ prænu-
nciari redemptionis, nisi fortè quis Vatem aliena heic extra-
ordinem immiscuisse statuat. Quò & montes respicere vi-
dentur Israël, in quos Gogum horribili quandoque machi-
natione irrupurum prædixit Ezechiel. Si immanem Anti-
Christi Occidentalis furorem, quò in verè Christianorum re-
gna ac principatus vice haud simplici debacchatus est, lugubri
recolere mente velimus, vix ovum ovo tam simile, quam
Præsuli Romano Gogum apparebit. Restat, ut & ultima,
eaque à plurimis tum è castris Pontificiis, Pinto, Genebrar-
do, Corn. à Lapide, Tornielo, tum ex nostris Megalandro
Luthero, Wigando, Gesnero, Csiandro, Gerhardo, aliisque
recepta adjiciatur sententia. Hi ad unum omnes, Gogi & Ma-
gogi nomine, Mahumetem designari, Antichristum Orienta-
lem, gravi argumentorum pondere asserunt. Nomina quip-
pe vocumque notationes ei exactè competere, ac Maurita-
nam concinnè adumbrare gentem, minimè ambigunt. Et-
enim Gogum, idiomate Eberino, tectum notare, Magogum
verò sine velextra tectum, jam supra tetigimus. Id quod Scy-
this, quorum non infima pars Turcæ, familiare fuisse, nemo
non ignorat, siquidem venationibus & prædationibus supra-
modum dediti, tuguriola sua, plaustris imposita, circumve-
here quondam solebant. Unde & Græcis scenitæ seu ἀμαξο-
βίται, Syris autem Magogitæ vocari meruerunt, Herodoto
& Mela auctoribus. Et ut silentii involvamus sipario, Me-
sech pari referre modò Scythas, quos antiqui Moschinæos ap-
pellarunt, veluti legere est apud Strabonem & Xenophontem,
ac Thubal Tartaros indigitare. Præterea si ad armaturam,
Gogiticam animi vertamus aciem, equos & equites aspiciem-
us, lorice vestitos, hastas, clypeos, gladios. Ita namque in-
structi,

fructi procedunt ad prælium Turcæ, rei equestris peritissimi :
 Si verò socios intueamur, quos Propheta Gogo adjungit,
 Æthiopes nimirum, Lydios aliosque, abundè mox contabit,
 nullum hodie dari Principem, nomini infensum Chrætiano,
 cui isti pareant populi, præter Sultanum Ottomanicum. Nec
 desunt, qui in Ezecheliano mysteriorum labyrintho malunt
ἐπέχειν, ac præstolari eventum, cercissimum Prophetiarum
 indicem, ac utriusque Antichristi fatalem terminum jam ante
 fore esse credere, quàm aliquid certi determinare. Quicquid
 sit, nostrarum erit partium, Dei implorare misericordiam,
 ut ipse mille dolos atque laqueos, pu sילו gregi suo stratos, quin
 & crudelissima in muros Israëlis machinamenta denuò immit-
 tenda, potentissimò suò resolvat spiritu, simulque Christianis
 militibus robur atque ànimum largiatur, ferocissimos Canis
 Musulmannici insultus fortissimà excipere manu, eundemque
 penitus perdomare. Qua de re novellus Declamator noster
 pluribus dicere gestit, & quæ ad necessaria hujus temporis mo-
 menta spectare poterunt, non adeò insipidò promete sermone
 allaborat. Ut igitur Artium bonarum Mæcenates, Fautores,
 Cultores, honorificâ præsentia suâ Auditorium, uti sæpius an-
 tea factum, exornare nostrum ne graventur, summâ devotio-
 ne ac decenti rogantur comitate. Cæterùm quò de subjugan-
 dis Saracenis melius speremus, nova in nobis requiritur prio-
 ris vitæ textura, ac generosa quædam *πυλινγενεσία*, adque ima-
 ginem Christi (expulsò lare Antichristianò) conformatio.
 Nam sicut in Hydræ illo serpente capita renasci amputata so-
 lebant; ita & peccata è peccatis consuetudine obfirmata re-
 viviscunt. Illa autem si ense, ut decet, Herculeò reseca-
 bimus, ac conjunctis Christianorum viribus acerrimè pugnabi-
 mus, tum brevi de Turca totoque Oriente amplissimè trium-
 fabimus. P. P. Rigæ d. VI. Aprilis, Anno clò Ioc xxciij.